Ner 57.

SOBOTA. 5 Grudnia 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie z rana o godzinie dziesiątej, wyjąwszy Niedziele i Święta. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie wcenie groszy 8.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

z Paryża dnia 14 Listopada.

Kobiet towarzyszących wojsku Angielskiemu wychodzącemu z Francji i wsiadającemu na okręta w Calais, było 1409. a dzieci 1829; i gdyby Policja francuska nie była zabroniła wyjściu kobiet i dziewcząt francuskich chcących iść za Anglikami, ta liczba i tak wielka, w dwójnasób powiększoną by była. Wszystkie więzienia napełnione są takiemi zbiegami z miłości, które do rodziców odsyłają.

Xiąże Talleyrand wrócił na dawne miejsce.

Tutejsza dobrowolna składka na Francuzów zakładających osadę w prowincji Texas, wynosi już 22,000 franków.

X. Pradt pracuje nad nowém dziełem, które wyjdzie pod napisem: Cztery Konkordaty.

dnia 18. Listopada.

Wczoraj obchodzono tu rocznicę 64tych urodzin Króleskich. Dany był obiad dla familji Króleskiej na dwanaście osób; na tym objedzie raczył się znajdować W. Xiążę Konstanty.

Pan Ternaux, który odniósł zwycięztwo nad Panem Benjaminem Constant, jest to człowiek żywy, wesoły, rubaszny i towarzyski. Pewnego dnia rzekł mu Napoleon: „Nie lubię miljonowych." „Najjaśniejszy Panie — odpowiedział Ternaux — wkrótce ich nie będzie; twoje systema zaradzi złemu."

TEATR NARODOWY.

Krótkie wspomnienie Oper, niedawno na Teatrze Narodowym wystawionych.

JADWIGA.

Muzyka Pana Kurpińskiego, zawsze będzie miła znawcóm. -- W Jadwidze Uwertura, Chory i towarzyszenie Muzyki mowie, mają wiele właściwych wdzięków. -- Szkoda że Kompozytor nie mógł zbogacić tej partycji większą liczbą śpiewów wspólnych (*morceau d'ensemble*). Talent jego jest tego rzędu, iż Poeta powinien by mu być pomocnym. A jeszcze większą szkoda, iż słuchacze pozbawieni zostali *modlitwy*, tego tak powabnego utworu. -- Niema żadnej przyczyny, którąby podobną samowolność usprawiedliwić

Vice Hrabia d' Arlincourt Referendarz Stanu, wydał swoje bohatyrskie poema pod tytułem: Karol Wielki.

Lekarze Aubon w Konstantynopolu, i Lafond w Salonichi, po długich doświadczeniach przekonali się, iż zaszczepienie krowiéj ospy, chroni od morowego powietrza. Z 6000 mięszkańców Konstantynopolu, którym ospę zaszczepiono, żaden nie padł ofiarą zarazy.

od brzegów Menu 21 Listopada.

Wczoraj o 11. z rana N. Cesarz Austrjacki przejeżdżał przez Frankfort przy huku z dział i odgłosie dzwonów od Magistratu aż za granice odprowadzony został.

z Baltimore dnia 2 Października.

Gazeta tutejsza ogłasza ciekawe szczegóły o wodzu niepodległych Artygasie, i o krajach któremi zawiaduje. — Dajemy z niéj następujący wyciąg, który może zdawać się będzie tym ważniejszym, im więcéj uważać zechcemy, iż dotychczas dzienniki bardziéj zajmowały się opisem oswobodzenia Rzpltéj Buenos-Ayres, Chili, Venezueli i Nowéj Grenady, niż rozległemi krajami, bronionemi orężem tego osiwiałego wojownika.

„ Uważamy powszechnie za mało znaczącą wojnę Rzpltéj wschodniego brzegu rzeki Plata z Królem Portugalskim, w porównaniu z tém co się dzieje w innych częściach Ameryki południowéj; to dowodzi jak fałszywe mamy wyobrażenie o rozciągłości i duchu téj Rzpltéj.

Jéj granice rozszerzają się od morza aż do miasta Corrientes, i od granic Brezylji aż do brzegu rzeki la Plata. Zajmują okolice zwane Entre-Rios leżące między Parana i Uraguay. Stolicą téj Rzpltéj jest miasto Monte-Video, które opanowali Portugalczykowie. Inne znaczniejsze miasta są: Maldonado, Rio-Negro, San-Carlos, Colonia, Capilla-de-Mercedes, Capilla-Nuovo, San-Salvador, Paysandu, Gualeguay, Gualeguaychu, Corrientes, Parana, Capilla-de-Mercedes.

Godnym wiadomości jest sposób jakim Artigas obranym został tego kraju Obrońcą. — Dowódzcy obwodów zwołali wszystkich mięszkańców dla postanowienia formy Rządu najzgodniejszéj z okolicznościami dzisiejszemi. Prawie jednomyślnie postanowiono powierzyć obronę kraju i wolności ulubionemu Jenerałowi Artigas z powodu ofiar, które poniósł dla ojczyzny. Artigas przekładał iż jego wiek, (ma już przeszło 70 lat) choroby, i tylko wojenne doświadczenie, czynią go niezdatnym do pełnienia tak ważnych obowiązków; późniéj pokilkakrotnie, ale nadaremnie prosił o wyznaczenie sobie Następcy. Zginiemy jeśli nas opuścisz, — zawołali wszyscy, — stań na naszym czele jak dotąd stawałeś, bądź naszym obrońcą, rozrządzaj naszém życiem i majątkiem dla zachowania nam niepodległości, któréj do ostatniéj kropli krwi bronić pragniemy.

Po nieszczęśliwéj stracie miasta Monte-video, wódz ten założył swoją główną

---

mogła. Żadne rozdanie ról, nienagrodzi podobnego ubytku. -- Kto idzie na Operę, chce słyszeć muzykę.

Niech więc o tém raczą pamiętać ci, których to się tycze.

Śpiewaczki Wiejskie.

Zapał z jakim publiczność przyjmuje tę Operę, powinienby wskazać Antrepryzie drogę, którą najprościej do jéj gustu trafić może. -- Ostatnie wystawienie mniej było szczęśliwe, mianowicie wyraźną była różnica w pięknym finale Igo Aktu. -- Żądalibyśmy więcéj ognia w śpiewakach we wszystkich finalach. -- Pan Szczurowski w tej Operze jest nieoceniony nie tylko jako śpiewak, ale nawet jako *Bufo Włoski*. -- Postrzegam przy końcu pewnéj arji w pierwszym Akcie ozdobę, która wątpię żeby była Fjorawantego. Radbym poznać Kompozytora ktory chce go powabniejszym zrobić.

Hilary.

Nieżyczę nikomu choroby, ale oby zawsze ktoś mógł być przyczyną zamiany tworów Wajgla na twory Nicola. -- Lubo tą razą chóry nie musiały być kontente z tej zamiany, bo nie mogąc nam śpiewać Wajgla, zupełnie milczały.

A. G.

Kwaterę w samym środku kraju, chociaż te okolice są smutne, i pozbawione wielu potrzeb życia. Ale stąd Artigas może najlepiej doglądać całego kraju, a ta uwaga jest najważniejszą w oczach jego. Żołnierze Artigasa, byliby godnemi politowania, gdyby nie poddawali się losowi swemu przez miłość Ojczyzny i swobody. Nie pobierają żadnego żołdu, a jednak bez szemrania poddają się jak najsurowszéj karności.

Racje które pobierają, są szczupłe, a kiedy im czasem dostanie się kawał mięsa, i to końskiego, wtedy bardzo są szczęśliwi. Ubiór ich nie ochrania przed słotami i mrozem; ale wiedzą oni iż to nie jest winą Rządu, że ich wódz dzieli ich cierpienia; i nie narzekają. Odwaga ich nie zna granic. Gdy widzą iż zwycięztwo nie przechyla się na ich stronę, nacierają tym śmieléj, giną, a ostatnie ich tchnienie jest jeszcze za wolnością i ojczyzną.

Artigas nigdy nie wzywał obcej pomocy; jeżeli jaką pomoc od cudzoziemców otrzymał, opłacał ją pieniędzmi lub płodami. Porta otwarte są dla wolnego handlu wszystkich narodów.

Artigas po wszystkich powiatach Rzplty jego obronie powierzonéj, pozakładał Szkoły. Oświata i dobre wychowanie publiczne, są jego najulubieńszemi przedmiotami. Sprawiedliwość wymierzana jest prędko, bezstronnie i bez wszélkiego względu na znaczenie osób.

Z przykrością dostrzegamy, iż obywatele téj Rzplty są mało oświeceni, ale Artigas gorliwie stara się zapobiec złemu. Od czasu ogłoszenia Niepodległości, kraj ten nie miał ani chwili odpoczynku. Rząd nie mógł dotychczas zajmować się czém inném, jak wojną. Ale wkrótce może ukończą się bitwy, a świat pozna, iż naród odważny, z zapałem żądający wolności, i poświęcający majątek i życie dla jej odzyskania, wolnym być musi.

z Nowego Jorku 17 Października.

Dziennik Democratic Press, umieścił następujący list z St. Thomas pod dniem 12 Września:

„Admirał Brion z flottą, a Jenerał Bermudez z wojskiem wzięli niedawno miasto Guiria; ich połączone siły postępują nadbrzeżem dla natarcia na Kumanę. — Już Bermudez o 5 mil przybliżył się pod to miasto. W tym samym czasie Jenerał Hiszpański Morillo, ze wszystkich stron został napadniony; tak że w porze roku w któréj wszystkie doliny są zalane, a Hiszpanie mieli nadzieję iż przez zimę odpoczną, i na drugą kampanją przygotować się potrafią; nagle napadnieni zostali. — Ten krok śmiały ze strony Niepodległych, przypisują ich jedności i mocnym posiłkom odebranym od Anglików. Oficer z wojska Niepodległych pisze z Augustura pod dniem 10 b. m, iż Marino który dotychczas sam pod własném imieniem wojnę prowadził, razem z innemi wodzami uznał Bolivara Naczelnikiem Rzeczypospolity, i złączył się w 1500 ludzi z wojskiem jego.

Paez znajduje się w Fernandez de Apuro z 2000 ludzi, między któremi jest 300 konnicy Angielskiéj. Perez zajmuje równiny Varinas, również z dwoma tysiącami ludzi. Jarassa z jazdą stoi w dolinie Caraccas, i mimo wylewów, na Hiszpanów napada. Bolivar na dolinach Missji zbiera trzy tysiące wojska. Przybywają Oficerowie ze wszystkich stron świata; — cudzoziemcy a osobliwie Anglicy, nie najlepiej są przyjmowani, ale też ich niepomiarkowane żądania i złe sprawowanie się oburza Niepodległych. Pułkownik Wilson który chciał Jenerała Paez odciągnąć od wojska Bolivara, zaprowadzonym został do portu Gujany i mówią że miał być sądzony i rozstrzelany. Jeżeli wodzowie Niepodległych będą zawsze w zgodzie; przed końcem roku, prowincja Venezueli już zostanie oswobodzoną.

Nowa Ustawa Konstytucyjna prowincji Connecticut, większością 1508 głosów przyjętą została.

Sekretarz jeneralny Chrystofa Wodza na wyspie St. Domingo, wezwał uboższych mieszkańców Stanów Zjednoczonych, ażeby przenosili się do St. Domingo;

obiecując im ziemię lub robotę, jeśli są rolnikami lub rzemieślnikami; i wrócić im koszta podróży.

z Madrytu 5 Listopada.

Odebraliśmy prywatne wiadomości z Peru. Vice Król prowincji Lima prosi o posiłki, a osobliwie żąda przysłania Oficerów zdatnych do dowodzenia wojskiem na polu bitwy. Jenerał Osorio zięć jego, jeszcze stoi na czele wojsk Królewskich, ale zdaje się, iż teść jego nie bardzo ufa wysokim jego wojskowym przymiotom. Niepodlegli Chili grożą prowincji Lima w odezwach swoich, dla zaburzenia ludu, ale nie byliby jeszcze w stanie natrzeć śmiało. Oblężenie Talkakuano można bardziej uważać za blokadę; a nieposiadłszy téj twierdzy, Jenerał San-Martin nie śmiałby nacierać na Stolicę Vice Króla.

Nic a nic nie wiemy o Jenerale Porucznikú Morillo. Wiadomości urzędowe z Mexyku są do tych czas jednostajne; wojska Królewskie rozgramiają bandy włóczęgów, najwięcéj jeżeli ze stu ludzi złożone. Z resztą Gazeta nasza jeszcze z dnia 28 Kwietnia r. b. datuje nowości swoje z osad.

Oczekujemy z niecierpliwością skutku przełożeń, które Rząd nasz podał do Monarchów zgromadzonych na Kongres w Akwisgranie, a to względem naszych zamieszek z osadami w Ameryce. Zdaje się, iż jesteśmy w jak najlepszej harmonji z Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki, i że z téj strony nic złego dla Gabinetu naszego spodziewać się nie możemy.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant. MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wiśle	
rano.	ciepła	zimna	cale	linje	rocz: li:			łokcie	cale
4. Grudnia.		4	27	10	7	Południo-Wschodni	Pochmurno.	1	

Wydawcy odpowiedzialni: Hrabia Kiciński J. Morawski